

24.88

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ И НАУЧНО ПРОУЧАВАЊЕ
ПРИРОДНИХ РЕТКОСТИ НРС

Орнито

Др. СЕНИША СТАНКОВИЋ

ЖИВИ СВЕТ ОХРИДСКОГ ЈЕЗЕРА

БЕОГРАД
1955

ЖИВИ СВЕТ ОХРИДСКОГ ЈЕЗЕРА

Данашња слика живог света на површини земље резултат је дуге и сложене историје. Проучити разнолике етапе те историје кроз геолошке векове и утврдити промене које је живи свет претрпео у току времена није ни мало лак посао. Историски документи су више или мање оскудни и претстављени поглавито ископинама, фосилним остацима живих бића која су раније живела и којих данас више нема. Чак и ако су фосилни остаци ранијих изумрлих организама многобројни (као што је то, на пример, случај са фосилима изумрлог воденог света наше земље од пре Леденог доба), они нам само у ограниченој мери илуструју историју данашњег живог насеља једне одређене области. Највише што нам могу дати, то је приближна слика састава изумрлих светова прошлости. О томе како су изумрли организми живели, тешко је знати на основу испитивања њихових сачуваних остатака. Још мање је могуће знати како су изгледали и како су живели ранији организми који иза себе нису оставили никаквих остатака.

Отуда је сваки налаз живих остатака светова ранијих геолошких векова од изванредно великог научног значаја. Међутим, такви „живи фосили“ врло су ретки. То је сасвим разумљиво јер су организми из прошлости живели под другојачим условима средине, и јер се нису могли одржати кроз низ историских промена, особито климатских, у њиховој конкретној околини. Само изузетно, и то под специјалним условима, извесни од њих су се сачували из ранијих геолошких времена. Места где се они сусрећу савим су посебна и ретка (велике дубине океана, изолована острва, подземне воде, пећине на пример) и претстављају права склоништа у којима су услови борбе за опстанак бар за извесне организме мање сурови. Тако се, на пример, у пећинама нашег крша могао одржати до данас прастари бели водоземац *Proteus* или „чловешка рибица“, како га народ зове. Његови сродници на другим местима у Европи давно су изумрли. Сличних примера има доста међу скривеним становницима наших пећина.

Слична склоништа живих фосила, и то веома значајна, претстављају извесна велика и дубока језера, као што су два